

Nr 4.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion om beredande av möjlighet för innehavare av deklarationsbyrå att hos myndighet erhålla intyg om sin kompetens.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 95, har herr *Sunne* hemställt, att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t begära utredning rörande möjligheten av att länsstyrelse (i Stockholm överståthållarämbetet) till personer, som bedriver deklarationsbyråverksamhet och som därvid styrker sin kompetens och allmänna lämplighet för dylik verksamhet, på begäran utfärdar något slag av officiellt bevis härpå.

Motionären framhåller, att många deklaranter icke anser sig kunna utan biträde upprätta sin deklARATION och att det finns stora grupper, särskilt mindre företagare, som har svårt att deklarerat riktigt, av det skälet att de icke har någon kunnighet i bokföring. Dessa i deklarationsförfarandet oerfarna personer kan mången gång komma att anlita deklARATIONsexperter av mindre nogräknat slag. Det kan därför ifrågasättas, om icke personer, som i större omfattning mot betalning tillhandagår allmänheten, bör på något sätt styrka sin kompetens. Möjlighet bör finnas för innehavare av deklarationsbyrå att hos myndighet styrka sin kompetens för uppgiften. Som bevis därpå bör de erhålla något slag av *intyg*, som kan användas i vederbörandes verksamhet.

Utskottet har tagit del av yttranden från överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Jönköpings län över en inom andra kammaren väckt likalydande motion.

Överståthållarämbetet anför i huvudsak:

Rörelseidkare, som icke äger sådana insikter i bokföring, att han kan själv föra räkenskaper för rörelsen, har möjlighet att för sin bokföring anlita auktoriserad revisor eller av handelskammare godkänd granskningsman. Utan ordentligt förda räkenskaper för rörelsen är det ej möjligt för en skattskyldig rörelseidkare att upprätta en riktig självdeklARATION. Saknas räkenskaper, kan ingen deklarationsbyrå, även om dess innehavare är fullt kompetent att upprätta deklARATIONer, hjälpa den skattskyldige att upprätta en korrekt deklARATION.

Ämbetet ifrågasätter huruvida det kan vara lämpligt att vissa innehavare av deklarationsbyråer i utövandet av sin verksamhet skulle kunna stödja sig på ett slags statlig auktorisation, vilken sedermera kan antagas komma att åberopas av de skattskyldiga såsom en i förväg erhållen garanti för att

deklarationer, som upprättats av sådana auktoriserade deklarationsbyråer är riktiga. Skattskyldig, som anlitat dylik auktoriserad deklarationsbyrå, bibringas lätt den uppfattningen, att en sådan deklaration måste vara riktig och därför bör godtagas. Yttranden i skattefrågor av sådana personer, som auktoriserats på ifrågasatt sätt, skulle säkert av allmänheten uppfattas såsom mer eller mindre officiella utlåtanden, ett förhållande, som stundom säkerligen skulle medföra icke önskvärda konflikter mellan taxeringsmyndigheterna och allmänheten.

Länsstyrelsen anför i huvudsak:

Frågan om behovet och lämpligheten av auktorisation av deklarationsbyråer bör ses mot bakgrunden av de brister, som vidlåder det deklarationsmaterial, som kommer från den kategori skattskyldiga, som motionären synes särskilt avse, nämligen de mindre företagen. Enligt vad företagna bokföringsgranskningar och underhandsmeddelanden från taxeringskonsulenter givit vid handen är de anteckningar, som de mindre rörelseidkarna för över sina inkomster och utgifter, ofta mycket bristfälliga.

Det är bland rörelseidkare med bristfällig bokföring, som de mindre nogräknade »deklarationsexperterna» har ett tacksamt klientel. Ofta förhåller det sig nog så, att den skattskyldige, som är medveten om att underlaget för deklarationen icke håller måttet, lämnar »experten» fria händer att stuva om materialet så, att han får fram en inkomst som är så pass hög att deklarationen blir godkänd av taxeringsnämnden. Mest betydelsefullt är emellertid, om vederbörande deklarationsmedhjälpare strävar efter att komma fram till ett materiellt riktigt resultat. Det lär icke vara ovanligt att sådana deklarationsmedhjälpare lyckas övertyga sina klienter om att de måste deklarerat högre inkomster för att få sina deklarationer godkända i taxeringsnämnden. De som är måna om sitt anseende åtager sig icke heller att göra deklarationer på ett material, som de inser måste vara oriktigt. Huvudparten av de personer, som hjälper de mindre rörelseidkarna med deras bokföring och deklarationer, torde dock hysa den uppfattningen, att de icke bär något ansvar för om primärmaterialen är riktigt eller ej och åtager sig därför att göra deklarationen så som klienten önskar. Vissa »experter» drager sig tyvärr icke ens för att mot god betalning lämna klienten tips om hur han bör gå till väga för att redovisa för låg inkomst och härigenom få lägre skatt.

Motionären synes ha den uppfattningen, att ju kunnigare en deklarationsmedhjälpare är, desto större utsikt är det att deklarationen blir materiellt riktig. Det är emellertid ingalunda säkert, att de kunnigaste deklarationsmedhjälparna alltid har högre deklarationsmoral än de som saknar erforderlig kompetens. Skillnaden mellan dessa kategorier är främst den, att de skickligaste deklarationsmedhjälparna kan upprätta formellt tillfredsställande deklarationer och att de ser till att den deklarerade inkomsts-

ten icke blir så låg, att det uppenbart framgår, att underlaget för deklara- tionen är otillförlitligt.

Länsstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av att genom kompetensbevis auktorisera vissa deklarationsmedhjälpare. Många personer kan visser- ligen visa, att de äger goda insikter i bokförings- och skattefrågor, men detta garanterar som förut sagts icke en god deklarationsmoral. Då motio- nären även åsyftar en lämplighetsprövning, skulle myndigheten — som måhända relativt enkelt kan kontrollera vederbörandes kunnighet — ställas inför ett svårartat problem. Att vägra lämplighetsintyg skulle utgöra en så pass allvarlig åtgärd att risk förefunnes, att myndigheten i brist på mera påtagliga bevis funne sig nödgad utfärda sådant utan verklig tilltro till ve- derbörandes lämplighet. I många fall skulle för övrigt myndigheten icke kunna skaffa sig erforderlig kännedom om vederbörande sökandes lämp- lighet. De av motionären föreslagna kompetensbevisen skulle säkerligen för allmänheten framstå som en garanti för att länsstyrelsen funnit veder- börande både kunnig och pålitlig och skulle därför få karaktär av en re- kommendation från länsstyrelsens sida att anlita vederbörande. Det stöter sålunda på stora praktiska svårigheter att genomföra det förslag, som mo- tionären framfört. Man bör därför enligt länsstyrelsens uppfattning söka sig fram på andra vägar för att åstadkomma bättre deklaraationer.

Utskottet. Motionären har särskilt framhållit svårigheterna för mindre företagare, som saknar kunnighet i bokföring, att upprätta riktiga själv- deklaraationer. Dessa i deklarationsförfarandet oerfarna personer blir lätt beroende av deklarationsexperter av mindre nogräknat slag. För åstad- kommande av en mera tillfredsställande ordning på detta område borde enligt motionären möjlighet skapas för innehavare av deklarationsbyrå att hos myndighet styrka sin kompetens för uppgiften.

Utskottet vill icke förneka att det kan föreligga svårigheter för ifråga- varande skattskyldiga att upprätta tillfredsställande och riktiga deklara- tioner, men då svårigheterna bottnar i att bristfälliga räkenskaper och an- teckningar skall läggas till grund för deklaraationer, synes det icke hjälpa stort med anlitan- de av än så skickliga och förfarna medhjälpare. Ett officiellt intyg om kompetens kan i dylika fall göra varken till eller från.

Utskottet erinrar om att olika näringsorganisationer inrättat bokförings- och deklarationsbyråer, vilka står organisationens medlemmar till tjänst. Av dessa institutioner torde huvudparten av den kategori av deklaraanter, som motionären särskilt åsyftar, kunna förhjälpas till nöjaktiga deklara- tioner.

Utskottet delar principiellt sett de i de inkomna yttrandena uttalade be- tänkligheterna mot att officiella intyg skulle utfärdas för vissa deklara- tionsmedhjälpare.

Då den av motionären anvisade utvägen till åstadkommande av riktigare självdeklarationer och en bättre deklarationsmoral icke kan leda till åsyftat resultat får utskottet hemställa,

att motion I: 95 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 mars 1953.

På utskottets vägnar:

LARS ANDERSSON.

Närvarande: herrar Lars Andersson, Sandberg, Birger Andersson, Weiland, Lundqvist, John Wiktor Jonsson, fru Wallentheim, herrar Arrhén, Axel Andersson, Nyström, Jansson och Karl Persson.